

**Školní vzdělávací program
školní družiny**

**ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ
ŠKOLA BOHUSLAVICE**

okres PROSTĚJOV

1. 9. 2022

Obsah

1 Konkrétní cíle vzdělávání.....	3
2 Formy vzdělávání.....	4
3 Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu vzdělávání.....	5
4 Popis materiálních, personálních, ekonomických a BOZP podmínek.....	5
4.1 Materiální podmínky	5
4.2 Personální podmínky.....	5
4.3 Ekonomické podmínky.....	5
4.4 BOZP podmínky.....	6
5 Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	6
6 Délka a časový plán vzdělávání.....	9
7 Obsah vzdělávání	10

1 Konkrétní cíle vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve školní družině má obohacovat denní program žáka a maximálně podporovat jeho individuální rozvoj. Žák se může přirozeným dětským způsobem projevat, zaměstnávat a věnovat se zábavě. Družina poskytuje bezpečné prostředí, a to nejen z hlediska fyzického zdraví, ale i dobrých podmínek pro emocionální a sociální rozvoj.

Specifickým cílem pro školní družinu je výchova k smysluplnému využívání volného času.

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. Jde zejména o rozvoj žáka, jeho učení a poznání, osvojování základů hodnot, na nichž je založena naše společnost, získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí. Školní družina umožňuje odpočinkové činnosti (aktivní i klidové) a přípravu na vyučování.

Jednotlivé vzdělávací cíle jsou slučovány do rozvíjených kompetencí, které vybavují žáky činnostně zaměřenými a prakticky využitelnými dovednostmi. Prostřednictvím volnočasových aktivit jsou posilovány a rozvíjeny: kompetence k učení, kompetence k řešení problému, komunikativní kompetence, sociální a interpersonální kompetence, občanské kompetence, kompetence k trávení volného času.

1. Kompetence k učení

- umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení
- a) žák dokončí započatou práci
- b) hodnotí své výkony, nejen kladně, ale i kriticky
- c) získává vědomosti z různých pramenů
- d) získané poznatky uplatňuje v praxi
- e) samostatně organizuje některé akce

2. Kompetence k řešení problémů

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- a) žák si všímá denních problémů
- b) rozlišuje správná a chybná řešení
- c) dovede se přizpůsobit změnám
- d) uvědomuje si zodpovědnost za svoje rozhodnutí

3. Komunikativní kompetence

- vést žáky k všestranné a účinné komunikaci
- a) ovládá řeč i mimoslovní komunikaci
- b) umí vyjádřit vlastní názor
- c) komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými
- d) komunikuje kultivovaně

4. Sociální a interpersonální kompetence

- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní i druhých
- a) učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit

- b) přistupuje odpovědně k úkolům a povinnostem
- c) samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky
- d) rozpozná vhodné a nevhodné chování, podílí se na vytváření příjemné atmosféry ve školní družině
- e) respektuje dohodnutá pravidla

5. Občanské kompetence

- připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti
- a) uvědomuje si svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit
- b) respektuje a posiluje sociální a kulturní prostředí
- c) váží si tradice a kulturního dědictví, které chrání
- d) podílí se na rozvoji kvalitního životního prostředí

6. Kompetence k trávení volného času

- vést žáky k účelnému trávení volného času
- a) orientuje se v možnostech smysluplného využití volného času
- b) umí si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic
- c) rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech
- d) rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času

2 Formy vzdělávání

Náplní práce ŠD jsou zejména činnosti pravidelné, dále příležitostné akce a nabídka spontánních aktivit. Školní družina umožňuje odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování.

Pravidelná činnost

- organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru

Příležitostné akce

- besídky, výlety, slavnosti

Spontánní aktivity

- zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku

Odpočinkové činnosti

- nejen klidové činnosti (poslechové činnosti, individuální hry, klid po obědě), ale i jako aktivní odpočinek (rekreační činnosti)

Příprava na vyučování

- zahrnujeme do ní didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování

Základním prostředkem činnosti školní družiny je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce.

Strategií pedagogické práce je respektování požadavků pedagogiky volného času:

- požadavek pedagogického ovlivňování volného času

- požadavek dobrovolnosti
- požadavek zajímavosti a zájmovosti
- požadavek aktivity
- požadavek citlivosti a citovosti
- požadavek prostoru k seberealizaci

3 Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu vzdělávání

K pravidelné docházce do ŠD přihlašují žáky jejich rodiče nebo jiní zákonní zástupci na začátku školního roku vyplněním zápisního lístku s uvedením rozsahu docházky a způsobu odchodu žáků ze ŠD. O zařazení dětí do ŠD rozhoduje ředitel školy.

Odhlášení žáka je možné pouze na základě písemného sdělení rodičů.

Pokud žák soustavně nebo nějakým významným projevem porušuje kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních, dlouhodobě svévolně nenavštěvuje ŠD nebo z jiných zvlášť závažných důvodů, může ředitel školy rozhodnout o vyloučení žáka ze ŠD. Toto rozhodnutí předem projedná se zákonnými zástupci žáka, vyhotoví o něm písemný zápis.

4 Popis materiálních, personálních, ekonomických a BOZP podmínek

4.1 Materiální podmínky

Školní družina je součástí základní školy, nachází se v 1. poschodí u školní jídelny. Využívá hřiště školy, školní tělocvičnu, včetně jejího vybavení a školní dvůr. Také máme k dispozici počítačovou učebnu, kde je zaveden internet.

Do budoucna by bylo vhodné vybavit oddělení školní družiny novým nábytkem a alespoň jedním počítačem umístěným přímo ve ŠD.

Ve vybavení ŠD máme mnoho stolních a společenských her, hraček, stavebnic, sportovního náčiní, dále dětské časopisy, knihy, potřeby pro výtvarné a pracovní činnosti a televizor. Stravování žáků probíhá ve školní jídelně.

Na zajištění pitného režimu mají žáci denně k dispozici čerstvý čaj nebo šťávu, kterou připravují kuchařky školní jídelny.

4.2 Personální podmínky

Zájmové vzdělávání je řízeno 2 kvalifikovanými vychovatelkami, které mají příslušné pedagogické vzdělání.

Každé oddělení ŠD navštěvuje 20 – 30 žáků 1. – 5. ročníku. ŠD mohou navštěvovat i starší nebo trvale nepřihlášení žáci, a to na žádost rodičů, a pouze v případě, pokud počet žáků v danou chvíli nepřekročí kapacitu ŠD.

4.3 Ekonomické podmínky

Žáci navštěvují ŠD za úplaty 40 Kč/měsíc. Tato úplata je splatná předem ve 2 splátkách (za období září až leden, za období únor až červen). Tyto peníze jsou použity na nákup pomůcek do ŠD (výkresy, barevné papíry, lepidla, sešity,...)

4.4 BOZP podmínky

K zajištění bezpečnosti a ochraně zdraví slouží vnitřní řád ŠD.

Vnitřní řád ŠD

1. Žáci přicházejí do ŠD samostatně po skončení poslední vyučovací hodiny.
2. Pro přihlášené žáky je docházka do ŠD povinná.
3. Ze ŠD se žáci nevzdalují bez vědomí vychovatelky.
4. Žáci docházejí podle časového rozvrhu do výuky ZUŠ a zájmových kroužků. Po skončení této činnosti se vracejí zpět do ŠD (pokud není písemně dohodnuto s rodiči jinak).
5. Dřívější odchod ze ŠD nebo nepřítomnost ve ŠD musí být vždy doložená řádnou písemnou omluvenkou zákonných zástupců. V případě nutnosti lze sdělit i telefonicky na čísle – 602 732 786.
6. Žáci dbají ve svém oddělení ŠD na pořádek:
 - aktovky ukládají na určené místo
 - hry si berou žáci samostatně, po skončení činnosti vždy řádně uklidí svoje místo
 - hry a jiný materiál není dovoleno odnášet ze ŠD, jedině se souhlasem vychovatelky
7. Žáci nezapínají televizor ani jiné elektrické přístroje.
8. Závady na hrách a jiném vybavení hlásí žáci vychovatelce, svévolné poškození hradí žáci.
9. Žáci dodržují hygienické návyky, chovají se k sobě navzájem slušně a kamarádsky, neubližují si.
10. Po celou dobu pobytu ve ŠD dbají příkazů vychovatelky.
11. Na oběd chodí žáci ŠD společně.
12. Žáci mají právo se podílet na práci ŠD formou námětů, iniciováním akcí apod.

5 Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

5.1 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Škola je otevřená všem žákům, tedy i žákům se zdravotním postižením, zdravotním a sociálním znevýhodněním, žákům talentovaným, žákům s mimořádným nadáním. Pedagogičtí pracovníci se speciálně pedagogickou odborností ve spolupráci s třídním učitelem zabezpečují vzdělávací potřeby žáků a ve spolupráci s poradenským zařízením zajišťují odbornou diagnostiku. Na základě diagnostiky jsou konzultovány, plánovány a využívány vhodné speciálně pedagogické metody a organizační postupy výuky. Žáci se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním i žáci mimořádně nadaní jsou integrováni v rámci běžných tříd. Na základě odborného posudku poradenského pracoviště pedagogičtí pracovníci ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka vytvářejí a realizují individuální vzdělávací plán (IVP). Struktura IVP vychází z platné právní úpravy, je doplněna v případě potřeby dohodou o formě podílu žáka a spolupráce se zákonnými zástupci.

5.1.1 Vzdělávání žáků se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním

Při vzdělávání žáků se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním vycházíme ze zákona č. 561/2004 a z vyhlášky č. 73/2005. Žákům před plánovanou nepřítomností poskytneme informace o probírané látce v době absence a předáme jim rozsah učiva, které bude třeba doplnit. V průběhu nepřítomnosti mohou zákonní zástupci požádat vyučujícího o informace, kde se v probíraném učivu třída nachází a zároveň požádat o zadání úkolů. Po ukončení nepřítomnosti vyučující vymezí dobu k doplnění učiva a nabídne mu možnost konzultací. V případě potřeby

vypracujeme na žádost zákonných zástupců individuální vzdělávací plán, který pravidelně vyhodnocujeme, při klasifikaci přihlížíme k handicapu a hodnotíme s tolerancí. V edukaci dodržujeme tyto zásady:

- respektování zvláštností a možností žáka
- utvoření optimálního pracovního prostředí včetně vstřícné pracovní atmosféry
- zajištění kompenzačních a didaktických pomůcek
- užívání speciálně-pedagogických forem a metod při práci
- dodržení zásady všestrannosti (dbáme na to, aby dítě mohlo své znevýhodnění kompenzovat i jinými činnostmi, v nichž je úspěšné)
- dodržení zásady soustavnosti (zapojení žáka do všech vzdělávacích aktivit)
- seznámení spolužáků s rozdílným způsobem hodnocení

Žáci se specifickými poruchami učení

Žáky s projevy vývojových poruch učení, odesíláme se souhlasem zákonných zástupců na vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny (PPP). Na základě vyšetření a doporučení poradny jsou pak žáci zařazováni do reedukační péče. S dětmi pracují pedagogičtí pracovníci se speciální pedagogickou odborností. V případě, že PPP diagnostikuje vývojovou poruchu učení, je na žádost zákonných zástupců žáka vypracován individuální vzdělávací plán, podle kterého se s ním v průběhu školního roku pracuje. Při klasifikaci přihlížíme k vývojové poruše a hodnotíme především to, co žák zvládl a jeho pokroky. Na základě doporučení PPP je možné vzdělávat žáka v určitém předmětu v jiném postupném ročníku.

Žáci se zrakovým a sluchovým postižením

Vzdělávání žáků zrakově i sluchově postižených probíhá formou individuální integrace. Žáci se vzdělávají podle učebního plánu odpovídajícího ročníku na základě vypracovaných individuálních vzdělávacích plánů. Podle možností a individuálních potřeb jednotlivých žáků je realizována především:

- prostorová orientace a samostatný pohyb zrakově a sluchově postižených
- zraková a sluchová stimulace
- práce s optickými pomůckami
- logopedická péče
- zdravotní tělesná výchova

Stupeň postižení určuje míru podpory a pomoci osobního asistenta, který je oporou žáka v adaptaci na školní prostředí. Asistent pomáhá učitelům i ostatním žákům v komunikaci s žákem s postižením i s jeho zákonnými zástupci.

Žáci s narušenou komunikační schopností

Nejrozšířenějším narušením komunikačních schopností žáka je dyslálie. Jedná se o poruchu artikulace - vadné tvoření hlásek a může postihnout jednotlivé hlásky nebo skupiny hlásek ve slabikách a slovech. Nazývá se také patlavost. Vzdělávání žáků s dyslálií probíhá běžným způsobem za využití metod a technik logopedické intervence vyučujícím. V konkrétních případech doporučujeme zákonným zástupcům žáků individuální logopedickou terapii, která je dostupná přímo ve škole. Logopedická péče je zajištěna klinickým logopedem, který se věnuje žákům 1x za 14 dní. V případě těžší formy narušení komunikačních schopností žáka probíhá vzdělávání s doporučením PPP nebo SPC formou individuální integrace.

Žáci s tělesným postižením

Vzdělávání žáků tělesně postižených probíhá formou individuální integrace. Žáci se vzdělávají podle učebního plánu běžných tříd a na základě individuálních vzdělávacích plánů, které jsou vypracovány v souladu s doporučením příslušného SPC. Škola není bezbariérová, přítomnost osobního asistenta, který bude žákovi k dispozici, je nezbytná.

Žáci s lehkými poruchami autistického spektra

Vzdělávání žáků s autistickými rysy probíhá formou individuální integrace. Ve spolupráci a na doporučení SPC se žáci vzdělávají podle zpracovaného individuálního vzdělávacího plánu. Závažnější porucha autistického spektra vyžaduje podporu osobního asistenta, který pomáhá žákovi v adaptaci na školní prostředí a při plnění školních povinností. Na základě doporučení SPC je možné vzdělávat žáka v určitém předmětu v jiném postupném ročníku.

Žáci s poruchami chování

Hyperaktivní žák, popřípadě žák s edukativními problémy, který nerespektuje některé normy společenského chování, je nepřizpůsobivý, impulsivní a snadno unavitelný, je vzděláván formou individuální integrace. Ve spolupráci se zákonnými zástupci a na doporučení PPP se žák vzdělává podle zpracovaného individuálního výchovně-vzdělávacího plánu. Dodržování stanoveného plánu a dohodnutých postupů všemi zúčastněnými je v případě vzdělávání těchto žáků nezbytné.

Žáci s lehkým mentálním postižením

Vzdělávání žáků probíhá formou individuální integrace. Žáci se vzdělávají podle individuálního vzdělávacího plánu, vycházejícího z přílohy RVP ZV upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením. Cílem vzdělávání je dosažení kompetencí, které žákům umožní efektivně a odpovídajícím způsobem jednat v různých životních situacích. Ve spolupráci a na doporučení SPC nebo PPP jsou realizovány změny v učebním plánu tak, aby vyhovovaly požadavkům výuky daného žáka.

Žáci s více vadami

Vzdělávání žáků s více vadami probíhá formou individuální integrace. Žáci se vzdělávají podle učebního plánu běžných tříd a na základě individuálních vzdělávacích plánů. Ve spolupráci a na doporučení SPC nebo PPP jsou realizovány změny v učebním plánu tak, aby vyhovovaly požadavkům výuky daného žáka. Na základě posouzení SPC nebo PPP o závažnosti postižení je zabezpečena přítomnost asistenta pedagoga, který pomáhá žákovi (jednomu či více) při přizpůsobení se školnímu prostředí a učitelům při komunikaci s takovýmto dítětem. Asistent pedagoga také pomáhá v komunikaci dítěte s ostatními žáky a také spolupracuje s jeho rodiči. Na základě doporučení PPP, SPC je možné vzdělávat žáka v určitém předmětu v jiném postupném ročníku.

5.1.2 Vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním

Mezi žáky se sociálním znevýhodněním patří děti ze sociálně slabých rodin, děti pocházející z rodin s nízkým sociálně kulturním postavením a děti s rizikovým chováním, dále děti, kterým byla nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova, azylanti a účastníci řízení o udělení azylu na území České republiky. Dále do této skupiny patří žáci z kulturně a jazykově odlišného prostředí, v němž vyrůstají žáci z majoritní populace. Pocházejí z národnostních menšin, především z romské a slovenské. Do mnohých rodin docházejí sociální pracovníci nebo kurátoři pro mládež a některé mají nařízený soudní dohled. Proto je nezbytné všem těmto žákům věnovat specifickou péči v rozsahu, který potřebují. Zde je důležitá spolupráce vyučujících a školního metodika prevence, výchovného poradce i trvalá podpora asistenta pedagoga. Při vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním uplatňujeme tyto metody a formy práce:

- individuální a skupinová péče

- vyrovnávání jazykového handicapu
- spolupráce se zákonnými zástupci žáků
- pomoc asistenta pedagoga
- spolupráce s OSPOD, s dětskými lékaři žáků
- společenský rozvoj žáků (návštěvy divadelních představení, exkurze, výlety)
- spolupráce v oblasti informací s PPP, SPC, PČR

Poradenské služby ve škole zajišťuje výchovný poradce, metodik prevence rizikového chování, třídní učitelé a vychovatelka školní družiny ve spolupráci s vedením školy.

5.1.3 Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Žákem mimořádně nadaným je podle vyhlášky č.73/2005 takové dítě, jehož schopnosti dosahují mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech – rozumové, hudební, výtvarné, pohybové. V oblasti rozumové je mimořádně nadaným takový žák, u kterého bylo mimořádné nadání potvrzeno na základě pedagogicko-psychologického vyšetření. Stupeň nadání posuzuje odborník v příslušném oboru, ke kterému se nadání vztahuje, na základě doporučení poradenského zařízení.

Odborné vyšetření je podkladem pro zařazení žáka do speciálních vzdělávacích opatření. Tímto opatřením je individuální vzdělávací plán, kde dochází k obohacování učiva. Cílem je učivo prohloubit, rozšířit a doplnit o další informace, ale také stimulovat procesy objevování a vyhledávání dalších souvislostí a vazeb, které učivo nabízí. Škola zprostředkuje žákovi přístup ke studijním materiálům ve školní knihovně. Obohacující výuka může probíhat také mimo kmenovou třídu ve vyšším ročníku v předmětu, kde se projevuje mimořádné nadání žáka. Hudebně nadaní žáci mohou být požádáni o hudební doprovod, předzpívávání a jsou na ně kladeny vyšší nároky, odpovídající jejich schopnostem. Žákům s mimořádným výtvarným nadáním jsou zadávány náročnější práce, volí si sami techniky a výtvarné postupy, škola jim poskytuje odpovídající materiální zázemí. Nadaného žáka je možné zapojit do zájmových kroužků. Žákům jsou zadávány náročnější samostatné úkoly k probíranému učivu a mohou řešit náročné problémové úlohy nebo projekty. Mohou být pověřováni vedením a řízením skupin spolužáků, mohou být zapojováni do soutěží a reprezentace školy. Rozvoj nadání žáka může omezovat příslušnost k jiné národnosti nebo etniku.

Škola tyto okolnosti zohledňuje a individuálně volí specifická vzdělávací opatření

6 Délka a časový plán vzdělávání

Časový plán ŠVP školní družiny je vytvořen na dobu jednoho vzdělávacího cyklu: obsahuje výběr možných činností, ze kterých lze vybírat podle aktuálního složení žáků.

7 Obsah vzdělávání

Tematický okruh	Formulace činnosti a její stručný popis	Číslo rozvíjené kompetence
-----------------	---	----------------------------

1. Místo, kde žijeme

Náš domov

U nás doma	Vyprávíme si o životě naší rodiny.	3, 4, 5
	Kreslíme a malujeme, jak trávíme s rodiči náš společný volný čas.	4, 6
	Ptáme se, co kdo dělá v našich rodinách – kresba, malba, koláž.	3, 6
Náš dům	Popisujeme domy (byty), v nichž bydlíme, a jejich zařízení.	2, 3, 4
	Stavíme náš dům ze stavebnicových dílů.	2, 3, 5
	Stavíme si ideální dům, v němž bychom chtěli v budoucnosti bydlet.	2, 4, 5
	Vyprávíme, co se odehrálo (co by se mohlo stát) v našem domě – příhody rovněž kreslíme nebo zapisujeme.	2, 3, 4
	Zařizujeme si náš pokoj – nábytek a další vybavení vystřihujeme z barevných papírů, sestavujeme různé varianty a celek dokreslujeme.	2, 3, 4, 6

Škola

Naše škola není bludiště	Zjišťujeme, kdo všechno v naší škole pracuje (setkáváme se s nepedagogickými zaměstnanci naší školy).	1, 3
	Zdobíme školní družinu.	1, 6

	Hledáme ve škole nebo v jejím blízkém okolí „ukrytý poklad“ – orientační soutěž.	3, 5, 6
Cesta do školy	Povídáme si o cestě do školy a domů. Ptáme se na bezpečnost cesty každého z nás do školy.	1, 2, 4
	Zajímáme se o dopravní značky v našem okolí – procházíme ulicemi, určujeme značky a jejich význam (o čem nás informují, co nám nařizují, co nám dovolují....).	1, 2, 6
	Vyrábíme si dopravní značky.	2, 5
	Do plánu města doplňujeme dopravní značky a zdůvodňujeme jejich umístění.	1, 3, 5
	Před školou malujeme křídou silnici s křižovatkami a jezdíme po ní autíčky.	2, 3, 5
Čím jezdíme a čím můžeme jezdit	Výtvarně znázorňujeme různé hromadné dopravní prostředky.	1, 3
	Hrajeme si na přepravu vlakem, autobusem, metrem, jsme v roli cestujícího dítěte, dospělého, revizora atd.	1, 2, 5
Chodec, cyklista	Vyrábíme „dopravní pexesa“ s tématem pozemní, vodní, letecké dopravy.	2, 3, 4
	Soutěžíme ve znalostech z dopravní výchovy.	1, 2, 6

Naše obec, naše město

Obec, v níž žijeme	Na vycházkách hledáme zajímavosti naší obce (budovy, stromy, pomníky, vodní toky.....).	1, 2, 5, 6
	Kreslíme a malujeme místa, kde je nám dobře, kam rádi chodíme (přírodní zákoutí, hřiště, kino, knihovna.....).	1, 3, 4
	Společně výtvarně zobrazujeme naši vesnici.	1, 2, 5
	Kreslíme mapu místa, kam chodíme na procházku.	2, 5, 6
	Vymýšlíme, jak by mohla vypadat naše ideální vesnice.	1, 2, 4,
	Putujeme na určené místo podle vlastnoručně vyrobené mapy.	2
	Stavíme naši vesnici z kostek.	2, 4, 5
Seznamujeme se s posláním pošty, knihovny, obchodu, apod.	1, 3, 5	
Jak žijeme	Na vycházkách si povídáme o tom, kde v naší vesnici pracují a co dělají zemědělci, prodavači, truhláři, zedníci, řidiči, zdravotní sestry, atd.	1, 2, 6
	Kreslíme, čím bychom chtěli být.	1, 3
Naši pomocníci	Nakupujeme a prodáváme – hra na prodavače a kupující.	2, 3, 4
	Jdeme nakupovat – vycházku spojíme s drobnými nákupy.	1,3
	Posíláme dopisy, hrajeme si na doručovatele.	1, 2
	Hledáme dům podle adresy (jak se hledá adresát,jak se číslují domy?).	2,3,5
	Besedujeme o naší nejoblíbenější knize.	3, 5

	Z různých materiálů tvoříme postavičky z pohádek, které jsme si oblíbili. Tvoříme záložku do knihy.	1, 2, 6 1, 6
	Vymyslíme krátké příběhy s ilustracemi.	1,3,5
	Společně skládáme básničku nebo písničku.	1, 3, 6

2. Lidé kolem nás

Rodina

Vizitka naší rodiny	Besedujeme o tom, co očekáváme od rodičů – a co oni od nás.	3,4
	Představujeme povolání našich rodičů, pantomimicky je předvádíme a kreslíme.	3,4
	Povídáme si o našich prarodičích.	3,4
	Čteme z knížek, v nichž se vypráví o životě prarodičů.	2,6
	Vzpomínáme na větší setkání našich příbuzných, vyprávíme si historky.	3, 4, 6
	Jak se nazývají příbuzní naší rodiny (kdo je bratranec,,sestřenice, strýc...).	3, 4, 6
Den matek	Besedujeme o tom, co pro nás znamenají naše maminky, kreslíme, čím se doma zabývají, co pro nás dělají, atd.	1, 3, 4
	Vyrábíme dárky pro radost maminkám.	3, 4, 6
	Připravujeme besídku pro maminky, předáváme jim zhotovená přání a výrobky.	3, 6
Co vyprávěly peníze	Besedujeme o tom, co je to plýtvání (jídlem, penězi, energií), ptáme se, jak můžeme šetřit.	4, 5
	Na vycházce si všímáme cen výrobků (co bychom mohli koupit za 10, 20 nebo 50	2, 4, 5

	korun, srovnáváme ceny potravin a dalšího zboží).	2, 6
	Vyrábíme (kreslíme, vystřihujeme) si „své“ peníze.	
	Hrajeme si na prodávající a kupující (využíváme kouzelná slovíčka „prosím“, „děkuji“).	1, 3, 6

Kamarádi

Mí kamarádi	Sestavujeme CHARTU družiny – pravidla soužití, žebříčky hodnot.....	2, 4, 5
	Hrajeme si na malíře a malujeme portrét kamaráda.	1, 3, 4
	Kreslíme portréty našich vrstevníků a vysvětlujeme, proč jsou našimi kamarády.	3, 4
	Z vystříhaných namalovaných podobizen vytváříme skupinový portrét naší družiny.	3, 6
	Při hře zjišťujeme, jak se známe (poznáme kamaráda po hlase nebo po hmatu, máme-li zavázané oči?).	1, 3, 5
Tichá pošta	Vyprávíme ostatním o našem nejlepším kamarádovi a o jeho dobrých vlastnostech.	2, 4
	Každý z nás napíše, co se mu na kamarádech líbí (papír přehneme formou harmoniky a podáme dál), nakonec vše přečteme.	3, 4
	Učíme se na výkonech a chování každého spolužáka najít něco pěkného, za co ho pochválíme (na každém spolužákovi něco oceníme, něčím je zajímavý).	1, 2, 3, 4, 5, 6
Učíme se toleranci a pořádku	Hledáme v okolí věci, které můžeme pochválit a ocenit.	2, 3, 4, 5
	Kriticky hodnotíme naši třídu a společně se domluvíme, čím můžeme vylepšit její vzhled.	2, 6
	Přemýšlíme o vandalismu, opravujeme poškozené hry, uklízíme si školní tašky, věnujeme se sebeobslužné práci.	2, 5, 6

Nejsme všichni stejní, cvičíme naše smysly	Uvědomujeme si, v čem a jak jsou znevýhodněni někteří lidé (psychicky či tělesně).	3, 5
	Zkoušíme malovat ústy, jak to musí dělat někteří tělesně postižení lidé.	4, 6
	Zkoušíme se dorozumět jen odezíráním, abychom se vcítili do situace neslyšících lidí.	4, 5
	Ve dvojicích zkoušíme role nevidomého a jeho průvodce.	1, 6
	Cvičíme hmat (poslepu určujeme předměty, které jsme předtím vložili do krabice).	2, 3, 4
	Orientujeme se v prostoru – zkoušíme na hřišti dojít poslepu k cíli.	2, 4, 5
Všude žijí lidé	Čteme si pohádky z různých světadílů. Ilustrujeme pohádkové příběhy z dalekých krajů. Naučíme se hru dětí z jiných kontinentů.	3, 6

Svátky a oslavy

Každý den má někdo svátek	Seznamujeme se se jmény v kalendáři a zapíšeme si všechny spolužáky, kteří budou mít v tomto školním roce svátek, abychom jim mohli popřát.	1, 4, 5
Čas adventní	Vnímáme začínající atmosféru Vánoc, čteme si v knížkách o Vánocích, vyprávíme si o smyslu adventní doby.	2, 3
	Vyrábíme Mikuláše, čerty, anděly.	3, 4
Kouzelný čas Vánoc	Vyprávíme si o vánočních zvycích, které se zachovaly dodnes, zvláště o těch, které dodržujeme v naší rodině.	1, 3
	Učíme se koledy a nacvičujeme pásmo k vystoupení.	1, 6

	Na vycházkách pozorujeme výzdobu vesnice.	3, 4
	Vyrábíme vánoční ozdoby z papíru, ze slámy, ořechových skořápek a jiných přírodnin.	1, 2, 6
	Naši třídu si zdobíme vánočními motivy.	6
	Vyrábíme přáníčka k Vánocům.	4, 6
	Uspořádáme vánoční besídku a rozdáme si na ní dárečky.	1, 2, 3, 4, 5, 6
Velikonoce	Malujeme a zdobíme kraslice.	1, 6
	Zdobíme třídu a okna symboly Velikonoc (kreslíme, vystřihujeme).	5, 6
Náš den „D“	Plánujeme, jak oslavíme Den dětí.	1, 2, 3
	Soutěžíme a závodíme.	3, 4, 5, 6

Jak se správně chovat

Známe kouzelná slovíčka	Besedujeme o „kouzelných“ slovech („děkuji“, „prosím“, „omlouvám se“) a jejich významu.	1, 2, 3
	Hrajeme si a učíme se správně zdravít, požádat o něco, poděkovat atd.	3, 4
Člověk mezi lidmi	Povídáme si, čím můžeme druhého potěšit – dárkem, pochvalou, chováním, úsměvem. Denně si uvědomujeme, že se máme chovat slušně a laskavě.	1, 2, 3, 4, 5, 6
	Besedujeme o tom, jaké chování očekávají dívky od kluků – a kluci od dívek, jaké děti od dospělých – a dospělí od dětí.	1, 3
	Hrajeme si na vyřizování drobných vzkazů, hodnotíme naše chování ve školní jídelně.	2, 3, 4

Cestou necestou	Na příkladech si připomínáme vhodné a nevhodné chování v dopravních prostředcích, na silnici, hovoříme o následcích dopravní nekázně.	1, 2, 3, 4, 5
	Na vycházkách zdokonalujeme a procvičujeme chování na chodníku, na silnici, při přecházení silnice atd.	1,2, 3, 4, 5, 6
Mluvíme správně?	Cvičíme si jazyk (jazykolamy, dechová cvičení).	1, 3, 5
	Vyprávíme si pohádky a příběhy ze života.	3, 5, 6
	Dramatizujeme jednoduché pohádky a příběhy.	1, 2, 6
	Čteme s porozuměním a správnou artikulací z knih a časopisů pro poslech ostatním.	1, 3, 6
Řekni to i beze slov	Vyprávíme si o využití lidského těla k neverbální komunikaci, pracujeme s gesty.	2, 3, 4, 5
	Pantomimicky předvádíme povolání, sporty, pocity.	2, 3, 5, 6
	Pantomimicky vyjadřujeme děje či situace ze známých pohádek.	2, 3, 5, 6
V naší jídelně	Při stolování dodržujeme základní hygienické návyky a hodnotíme vzájemně naše chování u stolu.	2, 5
	Dodržování zásad správného stolování procvičujeme denně ve školní jídelně.	1, 3
Co jsme viděli a slyšeli ve sdělovacích prostředcích (základy mediální výchovy)	Povídáme si o pořadech v televizi, v rozhlase, doporučujeme si vhodné pořady, argumentujeme, proč se nám líbí.	3, 5
	Porovnáváme realitu (naše zkušenosti) s některými filmovými příběhy.	2, 3, 5
	Připravíme si vědomostní „televizní“ soutěž a zahrajeme si ji.	1, 2, 6

3. Lidé a čas

Náš denní režim

Co vše stihneme během dne	<p>Vyprávíme si o zásadách pravidelného denního režimu, učíme se rozlišovat povinnosti a zábavu.</p>	1, 2, 3, 6
	<p>Kreslíme, co nás nejvíce baví, co nás baví méně, čemu věnujeme nejvíce času, co musíme dělat každodenně. Nad kresbami besedujeme.</p>	1, 5, 6
	<p>Při hře vybíráme jednotlivé činnosti denního režimu, přiřazujeme k nim vhodnou denní dobu a odhadujeme, jak dlouho se jim většinou věnujeme.</p>	2, 5, 6
	<p>Besedujeme o čase, který lidé promarní, uvádíme příklady, kdy čas využíváme špatně.</p>	1, 2, 6
Jak jsme prožili včerejší den	<p>Vypravujeme drobné příběhy, v nichž se střídají příjemné i nepříjemné události.</p>	2, 3, 4
	<p>Besedujeme na téma Jak jsem strávil víkend, malujeme, co jsme zažili, a navrhujeme jiný program pro další víkendy.</p>	2, 3, 4, 5, 6
Kdy se nejlépe připravíme do školy	<p>Využíváme hry, při nichž si cvičíme paměť, pozornost, postřeh, soustředěnost a tvořivé myšlení.</p>	1, 3
	<p>Pracujeme s didaktickými hrami.</p>	1, 5
Přesnost je zdvořilostí králů	<p>Vyprávíme si příhody, v nichž měl význam čas (téma Co znamená přijít včas/pozdě).</p>	1, 3
	<p>Vážíme si svého volného času i času druhých, hledáme, co nás o čas okrádá a čím zdržujeme sebe, rodiče, kamarády.</p>	1, 2, 3, 4, 5, 6
	<p>Besedujeme o nebezpečí spěchu, který často přinese zbytečná zranění.</p>	5, 6

Jak se mění lidé

Když jsme byli malí	Vyprávíme si nejzajímavější příhody z našeho raného dětství a malujeme je.	1, 3, 5
	Připravíme pásmo pro vítání občánků.	1, 3, 4, 5

Jak se mění věci, budovy, obec

Jak pomáhaly děti dříve doma, jak dnes?	Čteme o životě žáků z různých společenských vrstev, o jejich povinnostech, radostech a starostech, srovnáváme situaci s dneškem.	1, 3, 5
	Povídáme si o tom, jak pomáháme doma, vyprávíme, píšeme drobné humorné příběhy s touto tematikou.	3, 4, 6
Malý pomocník	Besedujeme o domácnosti dříve a dnes (vybavení, nábytek, doplňky, spotřebiče).	1, 3
	Kreslíme moderní spotřebiče a navrhujeme některé pomocníky pro budoucnost.	4, 6
	Vyprávíme si, jak nám technika pomáhá/škodí ve volném čase.	2, 4, 5, 6
Naše vesnice dříve a dnes	Na vycházce sledujeme rozdíly mezi novostavbami v naší vesnici a starými domy.	1, 3, 5
	Kreslíme ulice a dominanty naší vesnice, tvoříme domy z papíru.	1, 5, 6
Lidé a minulost	Čteme české pohádky, říkadla, básničky, hádanky, jazykolamy. Vyprávíme si, odpovídáme na otázky týkající se života v minulosti, ilustrujeme pohádky, hrajeme scénky z pohádek.	1, 2, 3, 4, 6

4. Rozmanitost přírody

Příroda okolo nás – rostliny, živočichové

Jak se mění strom	Pomocí obrázků porovnáváme, jak se v jednotlivých ročních obdobích příroda mění.	1, 6
	Využíváme listy a plody stromu pro koláž.	1, 2, 3
Stavíme z přírodnin	Při vycházkách do lesa upevňujeme pravidla chování v přírodě, sbíráme plody a	3, 5, 6

	zhotovujeme z nich drobné výrobky.	
	Otiskujeme listy – využíváme různé techniky pro výtvarné činnosti.	1, 2, 6
V lese	Učíme se poznávat hmyz.	1, 2
	Na vycházkách pozorujeme mraveniště a brouky, učíme se je poznávat a pojmenovávat.	1, 2
S hlavou v oblacích	Kreslíme a modelujeme ptačí hnízdo s mláďaty.	1, 2, 6
	V zimě pozorujeme stopy ptáků na sněhu.	1, 2
	Pozorujeme hnízdo čapí rodiny na komíně.	1, 3, 5
Záhady pod kameny	Hrajeme (pexesa, kvarteta) s náměty živočichů a rostlin.	1, 2, 4
	Při vycházce sledujeme život pod zvednutým kamenem.	4, 5
	Malujeme obálky, které jsme donesli z vycházky.	2, 6
Za dobrodružstvím přírody	Soutěžíme ve vymýšlení názvů rostlin nebo zvířat začínajících určenými písmeny abecedy.	1, 2, 5
	Napodobujeme hlasy zvířat (některé hlasy žáci předvádějí, jiné hádají, pak si role vymění).	2, 3, 4
	Soutěžíme ve skládání rozstříhaných obrázků zvířat, rostlin (kdo je rychlejší, kdo sestaví nejnápaditější obrázky).	2, 4, 6
	Na vycházce do přírody poznáváme plody stromů podle hmatu, zkoušíme, jak skáče žába, jak se plazí had apod.	3, 5, 6
Můj miláček, naši kamarádi – zvířátka	Vyprávíme si o domácích zvířatech a na základě vlastních zkušeností si vysvětlujeme, jakou péči vyžadují. Navštěvujeme rodiny, kde chovají domácí zvířata..	1, 6
	Do družiny můžeme přinést některé z našich domácích zvířat, seznámit se s ním,	1, 2, 3, 4, 6

	vyprávět si o něm.	
	Staráme se o nenáročné zvířátko, které s námi může žít ve družině, v péči o ně se střídáme.	1, 2, 3, 4, 6
	Kreslíme domácí mazlíčky a práce vystavíme.	2, 4, 6
Portrét zvířete, zvířata a jejich mláďata	Získáváme informace z knih o životě zvířat v ZOO.	1, 3, 6
	Na vycházkách do polí a lesů, k rybníku apod. poznáváme, kteří živočichové žijí volně v našem okolí.	1, 3, 4
	Na vycházce pozorujeme zvířata a jejich stopy.	1, 2, 3
	Kreslíme a malujeme své oblíbené zvíře, hovoříme o něm.	1, 6

Roční období

Příroda a my (náměty pro všechna roční období)	Besedujeme o ročních obdobích – sledujeme změny v přírodě, život zvířat, vztahy mezi zvířaty.	1, 2
	Čteme o přírodě a jejích proměnách.	1, 3
	Dramatizujeme jednoduché pohádky se zvířecími hrdiny.	1, 3
	Na vycházkách pozorujeme změny v přírodě a malujeme je.	1, 3
	Soutěžíme v poznávání ovoce a zeleniny podle hmatu, chuti, vůně.	1, 3
	Vyrábíme draky.	2
	Na vycházkách pozorujeme práce na poli i v zahradě.	1, 3
	Kreslíme a malujeme květiny, stromy v jednotlivých ročních obdobích.	1, 6

Chráníme si své životní prostředí

Den Země	Při vycházkách do okolí školy a bydliště pozorujeme čistotu a úpravu okolí.	1, 3, 5
	Pomáháme při úklidu svého bydliště, okolí školy.	5, 6
	Třídíme odpad.	1, 5, 6
Co do přírody nepatří	Besedujeme o tom, jak člověk škodí, nebo prospívá lesu.	1, 4, 5
	Vyprávíme si o nebezpečí ohně ve volné přírodě.	1, 6
Udělej si sám	Tvoříme výrobky z přírodních materiálů.	4, 6
	Kreslíme, malujeme, modelujeme prehistorické zvíře podle své fantazie.	1, 6

5. Člověk a jeho zdraví

Poznáváme své tělo

Já - my	Z encyklopedii si vypisujeme zajímavosti o lidském těle a jeho funkcích a pak s těmito informacemi seznamujeme ostatní.	1, 2, 3
	Na arch balícího papíru obkresluje postavu jednoho z nás a do obrysu dokresluje nejdůležitější tělesné orgány.	3, 4, 5

Pečujeme o své zdraví, co nám prospívá – co nám škodí

Naše tělo – kouzla pro zdraví	Vyprávíme si o otužování a zdravém životním stylu.	1, 3
Čistota půl zdraví	Besedujeme o osobní hygieně a jejím významu.	1, 4, 5
	Ujasňujeme si hygienické zásady při kašli, kýchání, použití WC, stolování atd., upozorňujeme se vzájemně na prohřešky proti těmto zásadám.	1, 2, 3
Náš zdravý jídelníček	Kreslíme ovoce a zeleninu.	1, 3, 6
	Soutěžíme ve smyslovém poznávání (čich, chuť, hmat) zeleniny, ovoce, koření a dalších potravin.	1, 3
Jídlo – všední součást dne	Hrajeme si na rodiče a na příkladech běžných jídel připomínáme zásady správné výživy, které by děti měly dodržovat. Zjišťujeme, které životně důležité látky tyto pokrmy obsahují.	1, 2, 3, 4, 5
	Při vycházce se cvičíme v drobných nákupech potravin.	2, 3
Poznáváme houby	Poznáváme houby, které rostou v blízkém lese (pracujeme také s obrázky a atlasem hub).	1, 3
	Na vycházkách do přírody si ověřujeme své znalosti hub a zjišťujeme, jak nezeměnit jedlé za jedovaté.	1, 5

Chci být zdravý	Vyprávíme si o režimu dne při léčení doma na lůžku.	1, 3
	Čteme o dětských nemocech a jejich léčení, zajímáme se o zdravotní prevenci..	1, 6
	Povídáme si o tom, jak pečovat o své zdraví, zacházet s léky (při nesprávném užívání nám mohou škodit).	1, 2, 3
	Učíme se ošetřovat jednoduché zranění.	1, 2
U lékaře	Čteme a vyprávíme si o tom, jak předcházet úrazům, co se nám může stát při koupání, při jízdě na kole atd.	1, 3
	Vyprávíme si své zkušenosti z pobytu v nemocnici nebo u lékaře. Vytváříme si správný názor na lékaře jako na pomocníka při udržování našeho zdraví.	1, 4
	Hrajeme si na lékaře a na pacienta. Nebojíme se návštěvy ordinace.	2, 3
Pečujeme o svůj vzhled	Při tělovýchovných chvilkách procvičujeme své tělo.	6
	Při péči o vzhled a čistotu nás zajímá, které jednoduché kosmetické přípravky můžeme doma používat.	1, 2, 3
	Povídáme si o péči o náš chrup.	1, 2, 3
Už vím jak – den bez úrazu	Ptáme se, co nám může uškodit (neznámá zvířata, lidé apod.).	1, 3, 5
	Na výletě si uvědomujeme možná nebezpečí a zjišťujeme, jak jim předcházet.	1, 2, 6
	Vyprávíme, co se nám nebezpečného přihodilo, jak jsme situaci zvládli.	3, 5
Au! To bolí! Zachránci	Kontrolujeme podle seznamu, co vše má obsahovat příruční lékárnička.	1, 2, 6
	Učíme se zásadám první pomoci.	1, 2, 3, 5

Chodíme ven každý den

Každodenní pobyt venku	Denně chodíme do přírody, na školní hřiště, před školu apod.	5, 6
	Každý měsíc se naučíme novou hru.	6
	Pořádáme jednoduché soutěže s míčem či se švihadlem (hrajeme tzv. školku).	6
	Po organizovaných závodivých a sportovních hrách relaxujeme při spontánních hrách (individuálně i ve skupinkách).	6
Příroda – naše tělocvična	Při vycházkách překonáváme přírodní překážky, pro naše hry využíváme přírodní prostředí.	5, 6
	Prohlubujeme si znalosti o živé a neživé přírodě.	1, 4, 5, 6
Otužilci	Cvičíme uvolňovací cviky, v tělovýchovných chvílkách relaxujeme při hudbě.	1, 6
	Při pobytu venku hrajeme pohybové hry, cvičíme, zpíváme.	6
Zimní radovánky	Při vycházkách do zimní přírody sledujeme stopy zvířat na sněhu.	3, 5, 6
	Soutěžíme, kdo nejrychleji (nejdokonaleji) postaví sněhuláka.	6
	Závodíme v hodů sněhovou koulí na cíl, do dálky apod.	6
	Kreslíme do sněhu, do sněhové plochy vyšlapáváme jednoduché obrázky (individuálně i skupinově).	6
Míčové hry	Seznamujeme se s pravidly míčových her a cvičíme se v jejich dodržování.	6
	Nacvičujeme vybíjenou i kopanou na hřišti a v tělocvičně.	6

Vysvětlivky k tabulkám:

Čísla 1- 6 označují, které kompetence jsou danou aktivitou především rozvíjeny nebo posilovány.

1. kompetence k učení
2. kompetence k řešení problémů
3. komunikativní kompetence
4. sociální a interpersonální kompetence
5. občanské kompetence
6. kompetence k trávení volného času